

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра монументального і станкового живопису

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.09 «Композиція»

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво і реставрація
Освітня програма	Монументальний та станковий живопис
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	1,2,3 курс, 1-6 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	18 кредитів 540 год
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 0 год.
	Семінарські – 0 год.
	Практичні – 264 год.
	Самостійна робота – 276 год.
Форма підсумкового контролю	Екзаменаційний перегляд
Викладач (-і)	Максимова Леся Олегівна, старший викладач кафедри монументального і станкового живопису, Петрук Роман Ігорович професор кафедри монументального і станкового живопису.
Контактна інформація викладача (-ів)	maksymova_l@kdidpmid.edu.ua petruk_rl@kdidpmid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Moodl
Дні занять	згідно діючого розкладу занять
Консультації	за домовленістю з ініціативи здобувача освіти

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Перелік тем: Семестр I Тема 1. Предмет курсу «Композиція» Тема 2. Формат (простір) Тема 3. Точка, лінія, площа Тема 4. Пляма, форма Тема 5. Пропорції Семестр II Тема 1. Ритм Тема 2. Рух Тема 3. Колір і тон Тема 4. Поєднання пластики та смислу. Способи візуальної організації площини
---------------------	--

	Семестр III Тема 1. «Дерево життя» Тема 2. Міфи та легенди давньої України Семестр IV Тема 1. Бойчуківська школа Тема 2. Композиції на задану тему в техніці аплікації Семестр V Тема 1. Портрет в інтер'єрі/екстер'єрі Тема 2. Автопортрет в інтер'єрі/екстер'єрі Тема 3. Пейзаж зі стафажем Семестр VI Тема 1. Аналіз творів світового мистецтва методом аналітичної аплікації Тема 2. Багатофігурна композиція
Мета й завдання навчальної дисципліни	I семестр Знати: 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Основи рисунку та живопису. Вміти: 1. Компонувати (розміщувати) зображення на площині паперу, полотна, картону. 2. Виявляти основні пропорції та зв'язок предметів. 3. Володіння матеріалом для виконання композиції (гуашшю, акрилом, аквареллю, папером) II семестр Знати: 1. Розуміння конструктивно-пластичних та емоційних особливостей предметів оточуючого середовища, та відображення цього розуміння у творчих роботах. 2. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. Вміти: 1. Генерування нових ідей (креативність). 2. Розвиток просторового та конструктивного мислення та логіки побудови форми. 3. Користуватися художніми матеріалами в процесі виконання навчальних завдань. III семестр Знати: 1. Виконання ескізів в пошуках формальних композиційних рішень. 2. Знання принципів поетапного виконання роботи по створенню тематичної композиції.

3. Знати і вільно володіти основними принципами формальної побудови полотна.

Вміти:

1. Самостійно зібрати та переосмислити підготовчий матеріал на основі літературних та історичних пам'яток, етнографічних збірок та натурних етюдів і замальовок.

2. На основі специфічних композиційних законів і правил створити емоційно виразний твір, що розкриває обрану тему і сюжет.

3. Відбір, фіксація і вивчення форм природного і штучного оточуючого середовища для розкриття обраної теми.

4. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

IV семестр

Знати:

1. Виконання короткочасних композиційних етюдів на задану тему і створення загальної композиції.

2. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення композиційних рішень.

3. Аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

Вміти:

1. На основі специфічних композиційних законів і правил створити емоційно виразний твір, що розкриває обрану тему і сюжет.

2. Засвоєння основних законів та принципів побудови живописної тематичної картини.

3. Засвоєння основних принципів побудови композиції на основі ретроспективного вивчення композиційних схем кращих зразків світового мистецтва.

V семестр

Знати:

1. Основи пластанатомії.

2. Виконання короткочасних композиційних етюдів на задану тему і створення загальної композиції.

3. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення композиційних рішень.

Вміти:

1. Виявляти основні пропорції голови натурника чи натурниці з плечовим поясом.

2. Вільно оперувати арсеналом знань, засобів та закономірностей пластанатомії.

3. Застосовувати комплексний художній підхід для

	створення цілісного образу. 4. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва. VI семестр Знати: 1. Термінологію, категорії, принципи, проблематику світового живопису. 2. Виконання короткочасних композиційних етюдів на задану тему і створення загальної композиції. 3. Аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу. Вміти: 1. Засвоєння основних законів та принципів побудови живописної тематичної картини. 2. Формування здатності працювати у світовому мистецькому контексті. 3. Застосовувати знання композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
Передумови вивчення дисципліни	Передумовою вивчення дисципліни «Композиція» - Рисунок Кольорознавство, Живопис, Пластична анатомія
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Уміння аналізувати та створювати кольорові композиції, гармонійно підбирати кольори для художніх, дизайнерських або прикладних завдань. Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна: ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах. ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі. ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції	СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

спеціальності (ФК)	
--------------------	--

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього го	у тому числі				усього о	у тому числі			
		л	п	ін д.	с. р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр I										
Тема 1. Предмет курсу «Композиція»	12		6		6					
Тема 2. Формат (простір)	24		12		12					
Тема 3. Точка, лінія, площа	24		12		12					
Тема 4. Пляма, форма	30		15		15					
Тема 5. Пропорції	30		15		15					
Усього годин	120		60		60					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр II										
Тема 1. Ритм	36		18		18					
Тема 2. Рух	36		18		18					
Тема 3. Колір і тон	36		18		18					
Тема 4. Поєднання пластики та смислу. Способи візуальної організації площини	36		18		18					
Усього годин	150		72		78					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр III										
Тема 1. «Дерево життя»	30								15	
Тема 2. Міфи та легенди давньої України	30								15	
Усього годин	60								30	
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр IV										
Тема 1. Бойчуківська школа	50								20	
Тема 2. Композиції на задану тему в техніці аплікації	40								16	
Усього годин	90								36	
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр V										
Тема 1. Портрет в інтер'єрі/екстер'єрі	22								11	
Тема 2. Автопортрет в інтер'єрі/екстер'єрі	22								11	
Тема 3. Пейзаж зі стафажем	16								8	
Усього годин	60								30	
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										

Тема 1. Аналіз творів світового мистецтва методом аналітичної аплікації	40		16	
Тема 2. Багатофігурна композиція	50		20	
Усього годин	90		36	
Вид контролю: екзаменаційний перегляд				

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Богдан Губаль Композиція в дизайні. Одно-, дво- і тривимірний простір: Навчальний посібник/ За ред. Проф. Є.А. Антоновича. Тернопіль.: «ПЦ Матвей», 2011.
2. Вергунова Н.С. Основи композиції в дизайні: конспект лекцій для здобувачів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 022 – Дизайн / Н.С. Вергунова, С.В. Вергунов, В.А. Голіус; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021.
3. Данченко М.О. Аудіо/відео лекції.
4. Йоганнес Іттен. Елементи образотворчого мистецтва. – Київ: ArtHuss, 2023
5. Костенко Т.В. Основи композиції та тривимірного формоутворення: навчально-методичний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2003.
6. Писанко М.М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві. – К.: Вища шк., 1995.
7. Прищепенко С.В. Кольорознавство: Навчальний посібник/ За ред. Проф. Є.А.Антоновича. – К.: Альтерпрес, 2010.
8. Сенчук Т.В. Основи композиції. Методичний посібник. – Київ: «Вересень», 2004.
9. Синєпулова Н. Композиція: Тотальний контроль. – Київ: ArtHuss, 2019.

10.2 Допоміжна література

1. Валерій Войтович. Міфи та легенди давньої України. Київ: Навчальна книга – Богдан, 2014.
2. Людмила Соколюк. Графіка бойчукістів. Харків – Нью-Йорк, Видання часопису «Березіль»: видавництво М.П. Коць, 2002.
3. Людмила Соколюк. М. Бойчук та його школа. – Х.: Видавець Савчук О.О., 2014.
4. Мисюга Б.В. Галина Севрук. Альбом-монографія. – Львів, Київ: Смолоскип, 2011.
5. Михайло Селівачов. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). – Київ: Редакція вісника «Ант», 2009.
6. Петрук Р.І. Останній твір Миколи Стороженка. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич, 2021. Вип. 35. Т. 4. С. 79–90.
7. Петрук Р.І. Роль Сергія Григор'єва і Тетяни Яблонської у творчому становленні Миколи Стороженка. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич, 2021. Вип. 36. Т. 2. С. 80–88.
8. Петрук Р.І., Михайлова Р.Д. Муза Миколи Стороженка. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич, 2022. Вип. 47. Т. 3. С. 4–11

9. Ярослав Кравченко. Школа Михайла Бойчука. Тридцять сім імен. – Київ: Майстерня книги, Оранта, 2010.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etnolog.org.ua> – Назва з екрану.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану
1. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.

Методи контролю та розподіл балів

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Тема 1. Предмет курсу «Композиція»</i>	<i>10</i>
<i>Тема 2. Формат (простір)</i>	<i>10</i>
<i>Тема 3. Точка, лінія, площина</i>	<i>10</i>
<i>Тема 4. Пляма, форма</i>	<i>15</i>
<i>Тема 5. Пропорції</i>	<i>15</i>
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	<i>40</i>
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

II семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Тема 1. Ритм</i>	<i>15</i>
<i>Тема 2. Рух</i>	<i>15</i>
<i>Тема 3. Колір і тон</i>	<i>15</i>
<i>Тема 4. Поєднання пластики та смислу. Способи візуальної організації площини</i>	<i>15</i>
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	<i>40</i>
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

III семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконанні завдання
<i>Тема 1. «Дерево життя»</i>	30
<i>Тема 2. Міфи та легенди давньої України</i>	30
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

IV семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконанні завдання
<i>Тема 1. Бойчуківська школа</i>	30
<i>Тема 2. Композиції на задану тему в техніці аплікації</i>	30
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

V семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконанні завдання
<i>Тема 1. Портрет в інтер'єрі/екстер'єрі</i>	20
<i>Тема 2. Автопортрет в інтер'єрі/екстер'єрі</i>	20
<i>Тема 3. Пейзаж зі стафажем</i>	20
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

VI семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	

Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконанні завдання
<i>Тема 1. Аналіз творів світового мистецтва методом аналітичної аплікації</i>	30
<i>Тема 2. Багатофігурна композиція</i>	30
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліни	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Методичний фонд викладача. Методичний фонд кафедри. Бібліотеки. Конспекти лекцій. Навчальні посібники (в тому числі електронні). Робоча навчальна програма. Електронні презентації, відеофільми. Студенти виконують завдання вручну фарбами на папері. За допомогою комп'ютерного обладнання допускається здійснення пошуку інформації для рефератів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Семестровий контроль відбувається у формі екзаменаційного перегляду, де студент демонструє виконані творчі завдання. Критерії оцінювання наведені в таблиці нижче.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 -100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти володіє системними професійними знаннями в повному обсязі. Вміє створювати проектні завдання на основі фундаментальних знань, технічних навиків з попередньо створеного матеріалу, а також власного індивідуального світосприйняття і самовираження. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам або може бути кращий від них	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми, техніки, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання, відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє самостійно розробляти окремі її види та обирати оптимальний варіант виконання завдання. У процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74 -81	C	добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, виконує всі прийоми, технічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує завдання відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє розробляти окремі її види. В процесі роботи може припускатись окремих неточностей, які самостійно виправляє. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим якісним показникам		добре	зараховано
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів і технічних операцій, необхідних для даної роботи. Самостійно і в цілому	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано

			правильно планує та виконує навчально-практичне або контрольне завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій). При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які виправляє. Результат роботи відповідає якісним показникам.			
60-63	E	задовільно	Здобувач вищої освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технічні операції, необхідні для даної роботи. Виконує навчально-практичне завдання. Достатньо усвідомлено користується навчальною документацією. Потребує консультації викладача. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.			
35 -59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технічні операції. З частковою допомогою викладача виконує навчально-практичне або контрольне завдання. При виконанні роботи припускається помилок, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.	Низький (рецептивний)	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі компоненти професійних знань та виконує окремі елементи навчально-практичного або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам	Низький (рецептивний)	незадовільно	незараховано

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни <https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2024/10/robocha-programa-z-kompozycji-i-maksymova.pdf>

Розробник (розробники) силябусу
навчальної дисципліни

Максимова
Петрук Р.І

Л.О

Гарант освітньої програми

Осадча О.А.

В.о. завідувача кафедри

Васкевич О.Є.

Силябус затверджено
на засіданні кафедри

від 26.08.25, протокол № 1